

ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

ในการประชุมคณะกรรมการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คจพ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

เมื่อวันพุธที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล และผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Cloud Meeting)

ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนในทุกมิติ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเพื่อรองรับการส่งเสริมสุขภาพระยะยาว การพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและจัดจ้างงานจากมาตรการช่วยเหลือแบบพุ่งเป้า การแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน การออม การเพิ่มรายได้ รวมไปถึงส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการภาครัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ เป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนให้ครอบคลุมโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยนายกรัฐมนตรีได้มอบนโยบาย และมีข้อสั่งการ ดังนี้

๑. ให้ใช้ข้อมูลจากระบบ TPMAP เป็นเครื่องมือในการชี้เป้าการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า

๒. การแก้ไขปัญหา ดำเนินการให้เสร็จสิ้นในระดับอำเภอ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ โดยให้กระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการภายใน ๗ เดือน (มีนาคม - กันยายน ๒๕๖๕) ให้นำรายงานความคืบหน้าผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นประจำทุกเดือน นับจากเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ผลงานจะเริ่มปรากฏใน ๓ เดือน

๓. ให้กระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน (เมนูแก้จน) ไปใช้แก้ไขปัญหา หากสภาพปัญหาแตกต่างจากแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน (เมนูแก้จน) ให้กระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไขตามอำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการแก้ไขรายครัวเรือน

๔. มอบหมายให้สำนักงบประมาณและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกลั่นกรองงบประมาณ หากไม่เข้าหลักเกณฑ์จะไม่นำเข้า ครม.พิจารณา

๕. มอบหมายเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบในแต่ละมิติ โดยสามารถใช้แผนงาน/โครงการในเมนูแก้จน ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ทันที ทั้งนี้หากครัวเรือนมีสภาพปัญหาหนักหน่วงจากในเมนูแก้จน ให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตัวอย่าง เช่น

๑) มิติสุขภาพ

มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการให้ความช่วยเหลือ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ติดตามการเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิด การตรวจสุขภาพและการรับวัคซีนให้ครบตามกำหนด การให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่หญิงตั้งครรภ์เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดเด็กใหม่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์

- ครัวเรือนกินอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่ปลอดภัย ไม่ได้มาตรฐาน ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ให้ความรู้และคำแนะนำการปฏิบัติตามหลักโภชนาการใน

ระดับชุมชน และโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนไปขยายผลสู่ผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงได้อีกทางหนึ่ง

- การใช้ยาบรรเทาอาการเจ็บป่วยไม่เหมาะสม ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ให้ความรู้แก่ครัวเรือนในการปฏิบัติตน การรักษาเมื่อมีอาการเจ็บป่วย การใช้ยาสามัญประจำบ้าน

- คนอายุ ๖ ปีขึ้นไปไม่ออกกำลังกาย ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ให้การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด จัดการแข่งขันกีฬา กิจกรรมการออกกำลังกาย และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนอุปกรณ์และสถานที่ออกกำลังกายสำหรับชุมชน

๒) มิติความเป็นอยู่

มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการให้ความช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- กรณีครัวเรือนมีสภาพบ้านไม่คงทน ฝาบ้านไม่ครบ ๔ ด้าน หลังคาประตูหน้าต่างชำรุด ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ร่วมกับสภาองค์กรชุมชนสนับสนุนวัสดุ งบประมาณในการซ่อมแซม กองบัญชาการกองทัพไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรสาธารณะในพื้นที่ ช่วยปรับปรุง ซ่อมแซม

- กรณีไม่มีที่อยู่อาศัย และที่ทำกิน ให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาตามโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)

- กรณีครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่เพียงพอ ให้การประสานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดหาหรือพัฒนาระบบประปาน้ำดื่ม หรือภาชนะสำหรับเก็บกักน้ำ เพื่อให้มีเพียงพอตลอดทั้งปี

- กรณีครัวเรือนมีน้ำใช้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค พัฒนาแหล่งน้ำกลางของหมู่บ้าน/ชุมชน จัดหาภาชนะเก็บกักน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการ

- กรณีการจัดบ้านเรือนไม่ถูกสุขลักษณะ ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ให้ความรู้ด้านสุขภาวะทั้งในระดับชุมชน และโรงเรียน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมการคัดแยกขยะ จัดกิจกรรมหน้าบ้านหน้ามอง รวมถึงดูแลให้ครัวเรือนมีส่วนร่วมใช้ที่มีความแข็งแรง

๓) มิติการศึกษา

มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการให้ความช่วยเหลือร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- กรณีเด็กอายุ ๓-๕ ปี ไม่ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ด้วยการเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กเล็กได้มีการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเหมาะสมตามวัย

- กรณีที่ได้จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อ หรือลาออกกลางคัน

- ให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) นำเข้าสู่ระบบการศึกษานอกโรงเรียน ให้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ จัดกลุ่มสนใจฝึกทักษะอาชีพตามทางเลือก

- ให้สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยาลัยสารพัดช่าง ให้ความรู้และฝึกทักษะฝีมือแรงงาน หากไม่สามารถเข้าเรียนในสถานที่ได้ ให้จัดเคลื่อนที่ให้บริการลงถึงในชุมชน

- กรณีที่คนในครัวเรือนไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ ให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จัดกลุ่มสนใจให้ความรู้ หรือให้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่

- สำหรับหมู่บ้าน/ชุมชน ยังไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต มอบหมายกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยให้บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) จัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตชุมชนให้ครอบคลุม เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตในการติดตามข้อมูลข่าวสารหรือการเรียนรู้ผ่านสื่อโซเซียลมีเดียต่าง ๆ

๔) มิติรายได้

มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ รวมทั้งธนาคาร สถาบันทางการเงิน หรือกองทุนอื่น ๆ เร่งให้ความช่วยเหลือ ตัวอย่างการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- คนอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ไม่มีอาชีพและรายได้ คนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพหรือรายได้ หรือรายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือน ต่ำกว่า ๓๘,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี มิตินี้ เป็นภารกิจที่หลายกระทรวง และหลายหน่วยงานต้องร่วมกันแก้ไขเพื่อลดรายจ่าย และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ตัวอย่างการให้ความช่วยเหลือ เช่น

- กรณีมีความประสงค์จะฝึกอาชีพ ให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และวิทยาลัยสารพัดช่าง ดำเนินการฝึกทักษะด้านฝีมือแรงงาน เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ

- กรณีต้องการทำอาชีพเสริม ให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จัดกลุ่มอาชีพสนใจให้ความรู้ ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอฝึกอบรมอาชีพตามทางเลือก

- กรณีผู้ว่างงานประสงค์จะทำงานในสถานประกอบการ ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด ประสานการจ้างงานในสถานประกอบการ หรือการรับงานไปทำที่บ้าน เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

- กรณีเป็นเกษตรกรที่มีปัญหาผลผลิตตกต่ำ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดการให้ความรู้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรจำหน่ายในลักษณะตลาดกลาง

- กรณีมีปัญหาเรื่องการเลี้ยงสัตว์ ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรคระบาด สนับสนุนพันธุ์สัตว์ เพื่อเป็นแหล่งโปรตีนให้กับครัวเรือน หรือหากมีปัญหาด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้สำนักงานประมงจังหวัด ให้ความรู้การเพาะพันธุ์ การดูแล และการเพิ่มผลผลิต

- กรณีที่มีแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ ให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต จัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้กับครัวเรือน

- กรณีที่เป็นผู้ประกอบการ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ดำเนินการส่งเสริมช่องทางการตลาด การขายออนไลน์ และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจัดตลาดนัดคนไทย ยิ้มได้ หรือสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าให้กับครัวเรือน

- กรณีมีปัญหาเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพ ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ธนาคารออมสิน ธกส. เปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การพักชำระหนี้ หรือให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการหนี้ หนึ่งครัวเรือน หนึ่งสัญญา ของกรมการพัฒนาชุมชน

- เพื่อเป็นการลดรายจ่ายให้กับประชาชน ให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัด จัดจำหน่ายสินค้าราคาถูกไว้บริการ และให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนได้อีกทางหนึ่ง

- หากมีครัวเรือนที่ไม่สามารถพัฒนาได้ หรือร่างกายไม่มีความพร้อม ให้จัดเป็นกลุ่มประเภทให้การสงเคราะห์ ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหา แนวทางให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา

๕) มิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ

มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการให้ความช่วยเหลือ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างการ ให้ความช่วยเหลือ เช่น

- กรณีผู้พิการ ผู้สูงอายุ ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเบี้ยผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพิ่มเติมในกรณีตกหล่น

- กรณีที่ยังไม่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้สำนักงานคลังจังหวัดบริการ ลงทะเบียน

- กรณีผู้พิการ ผู้สูงอายุ ไม่มีที่อยู่อาศัย ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดสวัสดิการ จัดหาที่พักคนชรา ผู้พิการ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมและ บริบทของพื้นที่